

ZORGVULDIG OMGAAN MET PRIVACY EN BESCHERMING VAN DE INTEGRITEIT VAN EEN PERSOON MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING EN EEN NIET AANGEBOREN HERSENLETSEL BINNEN OC CIRKANT VISIETEKST

Het zorgvuldig omgaan met privacy van de persoon met een beperking omvat 2 grote luiken:

1. De privacy en bescherming van de fysieke integriteit van de persoon met een beperking (bv bescherming van eigen lichaam/eigen leefruimte)
2. De privacy en bescherming van de psychische integriteit van de persoon met een beperking door het zorgvuldig omgaan met informatie-uitwisseling over personen met een beperking.

Met integriteit bedoelen we de eigenheid, ongeschondenheid en waardigheid van de persoon.

Een schending van de integriteit is een vorm van grensoverschrijdend (respectloos) gedrag waarbij schade wordt toegebracht aan de eigenheid, waardigheid, ongeschondenheid van de persoon met een verstandelijke beperking.

1. De privacy en bescherming van de fysieke integriteit van de persoon met een beperking

De cliënten wonen samen in een groep met andere cliënten en personeelsleden. We streven steeds na om, binnen de mogelijkheden die we hebben, elke cliënt de ruimte te geven om een eigen persoonlijke levenssfeer te creëren. Elke cliënt heeft een eigen persoonlijke kamer, in te richten volgens hun eigen wensen en mogelijkheden. Daarnaast pogen we hoekjes in de leefruimte te maken waar cliënten een eigen plek kunnen hebben, “alleen” zijn en/of tot rust kunnen komen. We respecteren deze plaats van de cliënt (eigen zetel, eigen plaats aan tafel) en maken dit ook duidelijk aan andere cliënten.

We maken medewerkers bewust van een respectvolle grondhouding t.a.v. de cliënten. De basale houding is een vereiste. Hierbij leven de medewerkers zich in in de noden, wensen en voorkeuren van elk van de cliënten. We nemen de tijd voor een individuele benadering, waarbij we de eigenheid van de cliënt als leidraad nemen voor ons handelen. We verwijzen hierbij naar de visietekst rond de basale houding.

Binnen de dagdagelijkse werking maken we ook praktische afspraken rond verzorgings- en toiletmomenten (bv deuren dicht, kloppen voor het binnengaan in de kamer, respect voor eventuele schaamte bij cliënten, nadenken over privacy in de badkamer,...). We geven cliënten ook de kans om op hun manier hun seksualiteit te beleven, met respect voor de privacy. We verwijzen hierbij naar de visietekst rond seksualiteitsbeleving.

2. De privacy en bescherming van de psychische integriteit van de persoon met een beperking door het zorgvuldig omgaan met informatie-uitwisseling

1. Inleiding en probleemstelling

In OC Cirkant verzamelen we persoonsgegevens. We delen deze informatie met de cliënt zelf en zijn/haar bewindvoerder, maar ook met andere betrokken partijen, zoals de andere naastbetrokkenen, andere professionelen en derden.

Het uitwisselen van persoonsgegevens is nodig opdat we onze verantwoordelijkheid in de ondersteuning en zorg zouden kunnen opnemen.

We wisselen de persoonsgegevens niet alleen uit via de klassieke dragers, zoals papier, foto, video en audio. We gebruiken steeds meer digitale communicatiemiddelen met tekst, beeld of geluid, of een combinatie ervan. Bovendien verspreiden we deze digitale persoonsgegevens vaak ook via sociale media. Het gebruik van digitale en sociale media verandert evenwel niets aan de ethische probleemstelling.

In OC Cirkant staan we in een spanningsveld tussen het verzamelen en delen van persoonsgegevens enerzijds, en het vertrouwelijk houden van deze gegevens anderzijds.

Om zo goed als mogelijk met dit spanningsveld om te gaan, volgen we in OC Cirkant de richtlijnen van het ethisch advies 'Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens van de persoon met de ondersteuningsvraag' gemaakt door de visiegroep ethiek in welzijn en buitengewoon onderwijs van Broeders van Liefde in december '20.

Medewerkers krijgen vorming over dit ethisch advies en de bijhorende richtlijnen.

2. . GDPR

GDPR betekent: 'General Data Protection Regulation' of Algemene Verordening Gegevensbescherming. Het regelt de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van hun persoonsgegevens.

Wettelijk regeling: basisprincipes van GDPR

Transparantie: we informeren de betrokkenen en houden niets verborgen over de verwerking van persoonsgegevens.

Doel en tijdsbeperking: we verwerken de gegevens alleen voor een vooraf bepaald doel en voor een beperkte periode.

Rechtmatigheid: we verwerken de gegevens enkel na voorafgaande toestemming of overeenkomst, of voor gerechtvaardigde belangen.

Rechten van de betrokkene:

- Recht op informatie over de verwerking van de persoonsgegevens
- Recht op inzage in en kopie van de gegevens
- Recht op verbetering van de gegevens
- Recht op wissen van de gegevens
- Recht op verzet indien geen expliciete toestemming gegeven was
- Recht om de gegevens op te vragen en over te dragen.

In OC Cirkant zijn deze principes en bijhorende rechten o.a. terug te vinden in:

- De Privacy verklaring van OC Cirkant (website)
- Collectieve rechten en plichten (5.3. Privacy en 5.4. Dossier)
- De individuele dienstverleningsovereenkomst (IDO)
- Voor de informatiestromen binnen OC Cirkant: zie document 4.2.Overzicht en werking van de overlegorganen in het kwaliteitshandboek.

3. Geheimhouding

Wettelijke regeling: beroepsgeheim

- Er is geen precieze en volledige opsomming van de personen op wie het beroepsgeheim van toepassing is. Het kernidee is dat het gaat om personen die in een noodzakelijke vertrouwensrelatie tot een 'cliënt' staan, in onze werksituatie dus de persoon met ondersteuningsvraag.
- Voor ons beroepskrachten betekent dit dat de vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens noodzakelijk is voor de uitoefening van ons beroep of onze functie, en dus voorrang heeft op andere belangen zoals de communicatie in een professioneel netwerk of in het sociaal netwerk van de persoon met ondersteuningsvraag.
- Essentieel is het perspectief van de persoon met ondersteuningsvraag. Die persoon moet erop kunnen vertrouwen dat wij de vertrouwelijke gegevens die hij of zij aan ons geeft omdat ze noodzakelijk zijn voor een goede ondersteuning, niet bekend maken.

Wettelijke regeling: discretieplicht

- Alle medewerkers in Cirkant hebben een discretieplicht. Dit is de verplichting om bij het beoefenen van onze functie geen persoonsgegevens vrij te geven aan anderen dan wie gerechtigd is er kennis van te nemen.
- De discretie is bedoeld om de persoonsgegevens vertrouwelijk te houden binnen de dienst of organisatie. We kunnen dus in ons ambtsgeheim persoonsgegevens over cliënten doorgeven aan collega's en leidinggevenden binnen de organisatie.
- De juridische garantie op geheimhouding is strikter in het beroepsgeheim dan in het ambtsgeheim. Het beroepsgeheim beschermt de vertrouwensrelatie tussen de beroepskracht en de persoon met ondersteuningsvraag terwijl het ambtsgeheim enkel het belang van de dienst of organisatie beschermt.

Ethische geheimhouding

Ondanks de juridische verschillen tussen beroeps- en discretieplicht, is de ethische kern dezelfde: het geheimhouden van vertrouwelijke persoonsgegevens die we in de relatie met de persoon met ondersteuningsvraag te weten komen. Daarom spreken we in het vervolg over geheimhouding en sluiten daarmee zowel het beroeps- als het ambtsgeheim in. In een juridische context is het onderscheid tussen beroepsgeheim en discretieplicht wel van groot belang en zijn er verschillende rechten en plichten aan verbonden.

In Cirkant wijzen we medewerkers, stagiair(e)s en vrijwilligers op deze ethische geheimhouding:

- Zie arbeidsreglement
- Zie arbeidsovereenkomst
- Zie contract voor stagiair

- Zie contract voor vrijwilliger

4. Uitwisselen van informatie

We verwijzen hierbij naar het ethisch advies van de visiegroep ethiek in welzijn en buitengewoon onderwijs Broeders van Liefde: Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens van de persoon met ondersteuningsvraag.

In dit advies komen volgende onderwerpen uitgebreid aan bod:

- Uitwisseling van informatie met de cliënt en/of bewindvoerder en andere naastbetrokkenen
  - Cliënt en bewindvoerder: recht op persoonsgegevens en inzage + begeleiding
  - Andere naastbetrokkenen
- Uitwisseling van informatie onder beroepskrachten/professionelen
  - Gemeenschappelijk dossier
  - Voorwaardelijk gedeelde geheimhouding
    - Wie: beroepskrachten + geheimhoudingsplicht+ in ondersteuningsrelatie
    - Hoe: dialoog + toestemming
    - Wat: relevantie
- Uitwisseling van informatie met derden
  - Geïnformeerde toestemming
- Uitzondering
  - Onmogelijkheid tot dialoog of toestemming + graad van dreiging en ernst schade + proportionaliteit